Samenspraak Scheveningen-kust

Werkbijeenkomst: Scheveningen Bad

Conceptverslag

6 maart 2009

4 februari 2009

Pier Scheveningen, restaurant Van der Valk

Aanwezig:

Eelco Koolhaas	dagvoorzitter
Ronald Janssen	projectmanager Scheveningen-kust, DSO
Bewoners	Scheveningen
Verslagleggers, fotograaf	Organisatie
Verslag:	Henk ten Brink, Notuleerservice Nederland

Opening

Dagvoorzitter Eelco Koolhaas heet allen om circa 19.45 uur welkom. Hij wijst erop dat dit de tweede avond is over Scheveningen Bad. De eerste avond heeft veel ideeën opgeleverd. De bedoeling van de bijeenkomst van vanavond is dat het een echte doe- en werksessie is met de kaarten op tafel, waarbij sferen aan activiteiten kunnen worden gekoppeld.
De voorzitter geeft het woord voor een korte presentatie aan de projectmanager, Ronald Janssen. Tevens nodigt hij de deelnemers uit om daarna aan de slag te gaan in twee werkrondes.

Algemene presentatie

Op zijn beurt heet Ronald Janssen de deelnemers hartelijk welkom. Hij stelt vast dat er heel wat mensen, ook de vorige keer, hebben deelgenomen. De vorige bijeenkomst was een gebiedsbijeenkomst waarin een aantal vragen centraal stonden. De informatie van die avond is de input voor de werkbijeenkomst van vanavond. Deze keer zal wethouder Norder niet aanwezig zijn. Wel aanwezig is een aantal deskundigen van Economische Zaken en van Ruimtelijke Ordening van de gemeente en de projectleider van Scheveningen Bad, die desgewenst ondersteuning aan de werkgroepen kunnen verschaffen.
De eerste bijeenkomst heeft al een eerste aanzet van resultaten opgeleverd. Het verslag wordt binnenkort toegestuurd, zoals beloofd.
Hij brengt in herinnering dat wat nu aan ideeën voorligt, is gebaseerd op de Structuurvisie die de gemeente Den Haag heeft vastgesteld en die is getiteld Den Haag, Wéreldstad aan Zee. Het geheel omvat negen masterplangebieden, waarvan Scheveningen-kust er één is. Er is een discussienota opgesteld, voor het gehele masterplan Scheveningen-kust
Vanavond staat dus wederom Scheveningen Bad op de agenda. Daarvoor zijn verschillende ambities geformuleerd, zoals dé badplaats van Noordwest-Europa, dynamische badcultuur, internationaal aantrekkelijk woongebied.
Het is de bedoeling om de beelden die bij die ambities horen te vertalen in concrete zaken. Het gaat daarbij onder meer om de ontwikkeling van Scheveningen tot een vierseizoenenbadplaats. Daarvoor is het nodig dat het aanbod aan toeristen, van cultuur en van entertainment breder over het jaar wordt gespreid, en dat bezoekers langer worden vastgehouden. Niet zozeer de vaststelling welke locaties mooi of lelijk zijn is daarbij van belang, maar welke plekken verbetering behoeven. Te denken valt daarbij aan het Gevers Deynootplein (Kurhausplein), het Palaceplein en de Zwolsestraat als aanrijdroute. De vraag is of de uitstraling daarvan voldoende aantrekkelijk is en hoe die zou kunnen worden verbeterd.
Met het oog op deze ambities heeft de gemeenteraad een vernieuwingspakket vastgesteld. Dat houdt onder andere het volgende in.

- Ongeveer 600 extra hotelkamers.
- 20.000 m² nieuwe accommodaties voor entertainment zoals bijvoorbeeld een drietal theaters à 700 stoelen; dat is een beeld, maar andere combinaties zijn ook denkbaar.
- Ook verdient Scheveningen Bad een verbeterd eigentijds winkelcentrum en nieuwe aantrekkelijke pleinen.

- De Pier kan ook een opknapbeurt gebruiken; bovendien zijn er nu te weinig activiteiten; de situatie zo laten is geen optie, maar slopen lijkt dat evenmin.

Tevens heeft de gemeenteraad vastgesteld dat er 250 nieuwe woningen komen, waarvan 200 op het remiseterrein aan de Hartstenhoekweg en 40 á 60 bij de tramkeerlus op het Zwarte Pad.

Al deze ideeën zijn verwerkt op een kaart in de discussienota, dit is nog niet de definitieve kaart van het masterplan. Die komt later.
Een belangrijke vraag is nu hoe het vernieuwingspakket te realiseren. Daarvoor zijn drie sporen uitgezet:

1. In een publieke samenspraak reacties verzamelen op de ideeën van de gemeente.
2. Een Platform van bewoners, ondernemers en bezoekers
3. Studies en onderzoeken uit heden en verleden.

Het resultaat van deze werkwijze vormt dan een input voor de plannen voor Scheveningen Bad.
Ronald Janssen verwijst naar de bijeenkomst van vorige week, waarbij 180 belangstellenden waren betrokken. De gemeente heeft geprobeerd de ideeën tot sferen en bijbehorende activiteiten te clusteren op zogenoemde mindmaps. Net zoals over de Pier een mindmap is samengesteld waar functies, uitstraling en bouwkundige ingrepen zijn geclusterd, zou dit voor andere plekken in Scheveningen Bad kunnen gebeuren. Het gaat nu om een eerste aanzet die later in de discussie altijd nog is bij te stellen. De eerste discussieronde gaat over de verschillende gewenste sferen in Bad en welke activiteiten daar bij horen.

De **dagvoorzitter** sluit de presentatie af met de opmerking dat het wezenlijk is om aan te geven welke sfeer bij een plek hoort om vervolgens de daarbij passende activiteiten in te vullen. Hij nodigt de aanwezigen uit aan de slag te gaan.

Alvorens daaraan gehoor te geven, vraagt een van de belangstellenden het woord.
Het is **Theo Damen** die ongeveer tien jaar appartementsbewoner is in Scheveningen. Hij merkt op dat hij het gevoel heeft dat de presentatoren over de deelnemers heen walsen. Hij verwijst naar de bijeenkomst van vorige week, waarbij ten principale de vraag is gesteld wat de analyse en de onderbouwing daarvan door de gemeente is voor Scheveningen 2020. Ook mist hij de relatie tussen de resultaten van de samenspraak in de vorige bijeenkomst en die van het Platform. Dat alles betekent dat hij geen antwoord kan geven op de vragen die nu worden gesteld, omdat dit voor hem een slag in het luchtledige betekent. Hij wil eerst een onderbouwde analyse van de gemeente voor de plannen. Hij vraagt om een helder antwoord.

Ronald Janssen reageert met de opmerking dat het natuurlijk verkeerd is als de gemeente over de inbreng van bewoners en andere betrokkenen heen zou walsen. De gemeente kan twee dingen doen. Of geïsoleerd plannen en tekeningen maken. Of de boer (c.q. de Pier) opgaan en met bewoners en betrokkenen gaan praten en hen vragen naar hun ideeën. Hij stelt dat het uitdrukkelijk de intentie van wethouder Norder is om dat laatste te doen en samenspraak te organiseren.
Hij voegt daaraan toe dat het college van burgemeester en wethouders nadrukkelijk aan het nieuw ingestelde Platform Bewoners-Ondernemers-Bezoekers heeft gevraagd een plan te maken voor Scheveningen Bad. Het Platform is dan ook breed samengesteld en geheel vrij in zijn keuzen.Tegelijk is, zoals al eerder gemeld, samenspraak georganiseerd. Samen met het Platform en de studies/onderzoeken zijn dit de eerder genoemde drie sporen, waarop de gemeente zich bij het uitwerken van de plannen baseert.
Wat de gevraagde analyse betreft, maakt hij duidelijk dat de gemeente in haar Structuurvisie al een analyse heeft geformuleerd die heeft geleid tot een visie met ambities in de nota van uitgangspunten.

Theo Damen stelt dat genoemde visie al vijf jaar oud is. Hij heeft behoefte aan een raming van bewoners, bezoekers en ondernemers. Deze mist hij totaal, waardoor hij zegt geen richting voor de plannen aan te kunnen geven. Verder ervaart hij dat de gemeente met haar ambtenaren een voorsprong heeft op de deskundigheid van bewoners. Bovendien vindt hij dat de gemeente de nota van uitgangspunten en de studie van Jerde als hét plan presenteert.

Ronald Janssen roept spreker op juist zijn voordeel te doen met de kennis en deskundigheid van de gemeente. Hij geeft uitdrukkelijk aan dat het college geen besluit heeft genomen over de studie van Jerde en dat deze dus ook geen status heeft en ook niet is vastgesteld als hét plan. Het gaat volgens hem om een plan dat nog vele kanten uit kan gaan. Als het proces veel verschillende uitkomsten oplevert, dan is het zaak om de goede argumenten en ideeën eruit te halen. Half april wordt gepresenteerd wat er allemaal uit de samenspraak is gekomen en hoe het college daar mee om wil gaan. Hierbij wordt niets achtergehouden.

De **dagvoorzitter** dankt Theo Damen voor zijn opmerkingen.
De voorzitter roept de deelnemers op om hún beleving vorm te geven. De professionele deskundigen zijn ervoor om hen daarbij te helpen.

Nadat de zes werkgroepen hebben gediscussieerd over sferen en activiteiten in het plangebied, vraagt de dagvoorzitter de discussies te onderbreken voor een korte scan van de resultaten tot dusver.

Terugkoppeling eerste ronde

De eerste tafel die reageert, benadrukt het badplaatsgevoel van de locaties links en rechts van het Kurhaus en deels eronder. Men vindt dat deze autovrij moeten zijn en veilig voor de voetgangers, met voorzieningen tegen de wind voor een prettig verblijfsklimaat. Qua activiteiten denkt men aan versterking door hotels, restaurants, theaters en muziekvoorzieningen (jazz). Voor dat alles denkt men dat veel sloop nodig is.

Een tweede tafel denkt aan het samengaan van vier sferen voor Scheveningen Bad. Daarnaast gaan de gedachten uit naar versterking van de natuurlijke sfeer van de duinen aan de noordkant van de Zwolsestraat.

De derde tafel ziet graag de uitgaanssfeer versterkt in een concentratie bij het Kurhaus en de Pier. Men denkt daarbij aan culturele activiteiten en winkelvoorzieningen. Voor de laatste acht men sloop niet nodig, omdat de bestaande voorzieningen een andere invulling kunnen krijgen.
Na deze eerste indruk is het nu tijd voor een pauze van circa vijftien minuten.

Na de pauze kondigt de **dagvoorzitter** de start van de tweede ronde van verbreding en verdieping aan. Aan de gespreksleiders vraagt hij de werkgroepen zo scherp mogelijk te vragen te kiezen tussen mogelijkheden, de consequenties daarvan en uitwerking in activiteiten.

Ronald Janssen wil graag een antwoord op de vraag wat pleinen nu zo aantrekkelijk kan maken qua uitstraling en functies. Kortom, de vraag waarom mensen naar een plein gaan en wat daarvoor nodig is. Hij verwijst daarvoor naar de mindmap van de Pier, waar als resultaat van de vorige bijeenkomst mogelijke functies, de stijl en uitstraling en de daarvoor nodige bouwkundige ingrepen zijn aangegeven. Een andere indeling, aanvullingen etc. mag natuurlijk ook.
Hij roept allen op hiermee aan de slag te gaan in de tweede ronde en dan specifiek voor het gebied rondom het Palace plein en het Gevers Deynootplein.

Na de tweede ronde vraagt de **dagvoorzitter** wat de oogst aan ideeën is. Eerst geeft hij het woord aan een van de deelnemers die wil ingaan op de opmerkingen van Theo Damen over de marktbehoefte en het ambitieniveau.

Rob (?) vraagt zich af hoe de gemeente komt aan getallen als de zeshonderd woningen. Ook hij mist een onderbouwing van de cijfers. De herontwikkeling van Scheveningen is gebaseerd op de economische teruggang van de badplaats. Maar hij vraagt zich af of de cijfers wel kloppen. Hij beaamt dat de bezoekersaantallen omlaag gaan, maar betwijfelt of deze weer toenemen door de ontwikkeling van woontorens.
Spreker ziet meer heil in de stimulering van marktconforme producten. Dat wil zeggen dat vooral creatieve ondernemers kwalitatief hoogwaardige producten moeten leveren via kwaliteitswinkels, een warenhuis of supermarkt. Door een dergelijk opgewaardeerd klimaat zullen bezoekers in grotere aantallen komen en langer blijven. Hij is tegen grote sloopactiviteiten, ook al omdat die te lang duren en bezoekers afschrikken.
Daarnaast pleit hij net als anderen voor activiteiten en voorzieningen die niet-seizoengevoelig zijn, zodat bezoekers vaker komen en langer blijven. De appartementen aan het Gevers Deynootplein vindt hij dan ook goede voorzieningen die niet moeten worden gesloopt. In dit verband oppert hij de mogelijkheid van een glazen dak op het Palaceplein dat open en dicht kan. Kortom, een binnenklimaat met buitenbeleving zou volgens hem dé oplossing zijn die hij wil zien uitgewerkt. Na deze interruptie is het woord aan de werkgroepen om verslag te doen van hun resultaten.

Terugkoppeling tweede ronde

De deelnemers van de eerste tafel hebben hun pijlen gericht op een nieuw plein voor het Kurhaus aan de zeezijde. Men wil daartoe van de Pier een dam maken met een brede zandstrook erlangs, een opgehoogde wandelpromenade aanleggen en een hotel op de dam bouwen.
Daarnaast wordt gepleit voor verbetering van de boulevard in het concentratiegebied door de huidige winkeltjes en marktkraampjes weg te saneren, te zorgen voor een overkapping en het oude plein op te schonen.

De deelnemers van de tweede tafel zijn voorstander van een natuurlijke sfeer op het Palaceplein. Geïnspireerd op de duinpannen zou het plein daartoe glooiend moeten worden gemaakt en voorzien van groen. Een transparante en te openen dakbedekking kan een aanvulling betekenen.
Verder pleit men voor een autoluw concept van het gebied met openingen naar een groter aansluitend gebied met voorzieningen die seizoenbestendig zijn.
Ook denkt men aan uitbreiding van het aantal kwalitatief hoge restaurants, omdat die er nu te weinig zijn. Een combinatie met jazzfaciliteiten zou mooi zijn.
Voor dit alles achten de deelnemers geen grote sanering noodzakelijk.

Aan de derde tafel wordt eveneens het idee gelanceerd om het Palaceplein te voorzien van een soort overkapping. Verder wil men de tram ondertunnelen en autoverkeer weren, windbrekende kiosken plaatsen en hotels aan de randen van het plein situeren. Of de hotels ook rendabel zijn te maken, is de vraag. Maar dat hangt ook af van de verbetering van de bereikbaarheid van Scheveningen (een onderwerp dat terugkomt in de sessie over verkeer).
De aantrekkelijkheid van de vierseizoenenvoorzieningen is een factor die maakt dat bezoekers eerder tot een midweek door het jaar heen zijn te verleiden.
Daarnaast stellen de deelnemers voor om de Lourdeskerk als beeldbepalend bouwwerk te behouden en daaraan een culturele invulling te geven door bijvoorbeeld een Engelstalig theater. Gepleit wordt tevens voor versterking van de natuurfunctie van het noordelijke gedeelte van het plangebied. Daarin past geen woningbouw.

De deelnemers aan een volgende tafel zien eveneens mogelijkheden voor verbetering van de aantrekkelijkheid van het Palaceplein, zowel voor bewoners als bezoekers, door het aanbrengen van een overkapping en een mooie tuin. De functie van de winkelgalerij kan worden versterkt door een museum over het koninklijke huis met (een replica van) de gouden koets. Immers, Scheveningen was ook de landingsplaats van de toenmalige Prins van Oranje, waarmee korte tijd later de monarchie werd geïnstalleerd. Dit sluit aan bij de ideeën in de bijeenkomst over Scheveningen Dorp, waarin de relatie met de geschiedenis werd benadrukt.

Aan een andere tafel zijn soortgelijke ideeën als in de voorafgaande werkgroepen uitgebroed, zoals het verkeersvrij maken van centrale pleinen als het Palaceplein, waar auto- en tramverkeer de eenheid van het gebied nu hinderlijk in de weg staan. Ook de overdekking van het plein, het creëren van seizoenbestendige voorzieningen en de aanleg van goede wandelroutes, dwarsverbindingen met andere publieke ruimtes en doorkijkjes naar zee juicht men toe.

Ten slotte pleiten de deelnemers aan de laatste tafel ervoor om de kuurfunctie van Scheveningen Bad te versterken en mee te liften op de gezondheids- en welnesshype onder het motto 'Scheveningen krijgt kuren'. Denkbaar is dat Sea Life wordt verplaatst naar een locatie in zee, dat er een grotere Vitalizeevoorziening komt, eventueel met een golfslagbad. Voor de Zwolsestraat zouden meer openingen naar de achterliggende duinen de aantrekkelijkheid verhogen en de natuursfeer bevorderen.
Qua kleurgebruik voor de omgeving wordt gepleit voor meer lichtgetinte gebouwen. Deze verhogen de maritieme uitstraling van de badplaats en zorgen tevens voor meer visuele eenheid ter vermijding van een rommelig karakter.

Ronald Janssen rondt de rapportage van de tweede ronde af. Hij merkt op dat de deelnemers zeer intensief hebben gediscussieerd en getekend. Hij is heel tevreden over de inspirerende ideeën die het resultaat zijn van deze werkbijeenkomst. Per tafel zullen de ingetekende kaarten en de aantekeningen worden verzameld.

Hij verwijst naar de regelmatig terugkerende discussie over de economische achtergrond van de cijfers. Deze zijn gebaseerd op een studie van bureau ZKA van enkele jaren geleden. Het was al eerder de bedoeling, maar deze week wordt het rapport op internet geplaatst.

Verder deelt hij mee dat de geplande bijeenkomst van zaterdag 7 februari over Verkeer en Parkeren wegens te weinig aanmeldingen niet doorgaat. Maandag 9 februari vindt eenzelfde bijeenkomst als van vanavond plaats.
Er zijn twee bijeenkomsten over verkeer en openbare ruimte op 14 februari en op 25 februari, ook op de Pier. Dan zal wethouder Smit van Verkeer aanwezig zijn.
Op 2 maart (avond) en 4 maart (middag) zijn twee bijeenkomsten met als thema economie gepland. Het thema openbare ruimte komt op 4 maart (avond) aan de orde.

Via de media worden belangstellenden uitgenodigd voor een algehele terugkoppeling van de resultaten medio april. Het is de bedoeling om samen met belangstellenden een patroon te halen uit een zo overzichtelijk mogelijke bundeling van ideeën.

Afsluiting

Ten slotte sluit **dagvoorzitter Eelco Koolhaas** om circa 22.25 uur de bijeenkomst af met dank aan allen voor hun creatieve inbreng.

Tafelverslagen

Tafel 1

tekening

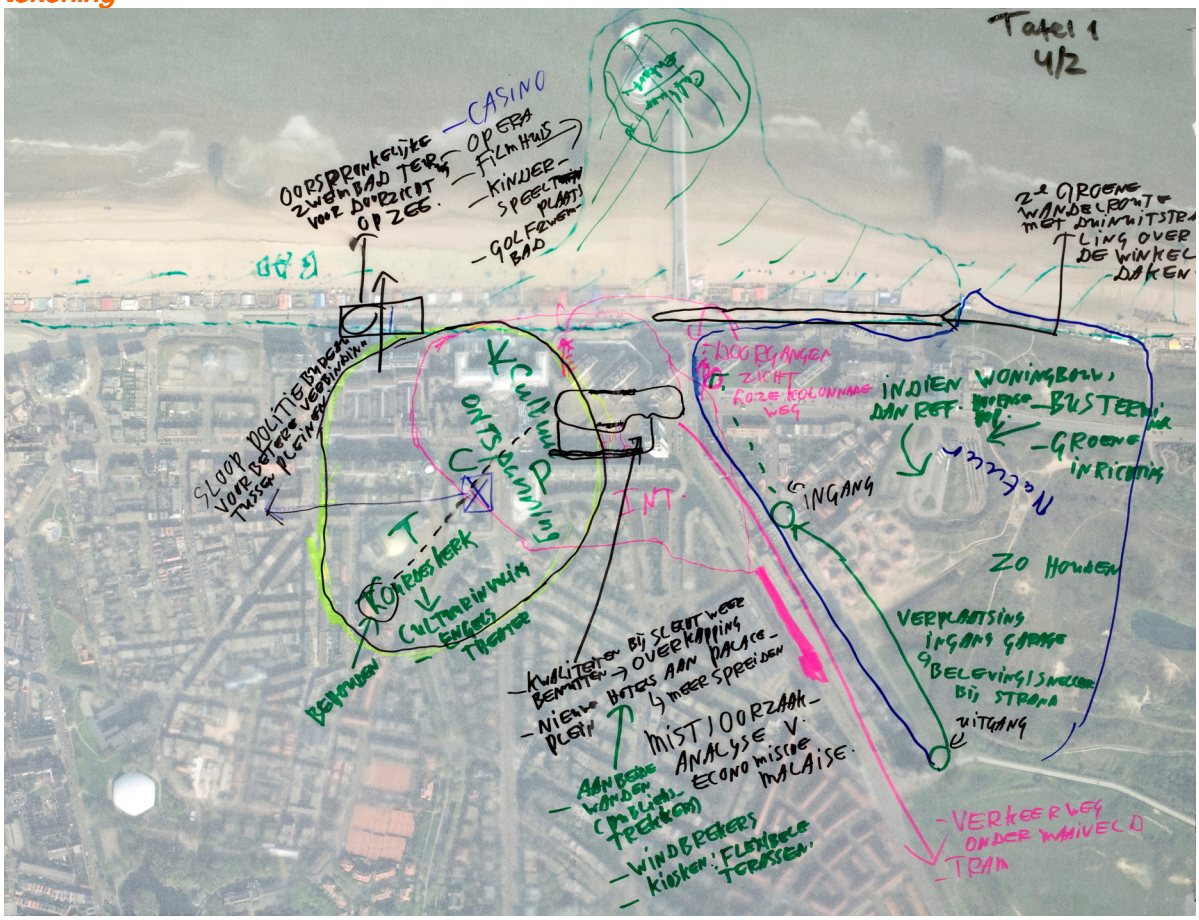

Tafel 2

Tekening - ronde 1 + 2

Aantekeningen - ronde 1 + 2

- gevangenis is slechte entree
- helmgras op de daken
- geen auto's op de boulevard
- druk mag, maar wel veilig
- wind is een probleem
- gebouwen roepen badplaatsgevoel op -> vooral bij lagere gebouwen. Aanpassen van de gebouwen
- betrek Hotelschool bij de planvorming
- pleinen overkappen
- winkels slopen onder de Palace, brede allee richting strand, overdekte markt, aquarium
- studentenwoningen: hoeveel zijn er in het gebied mogelijk
- 1e lijn en 2e lijn als 1 gebied zien: sfeer cote de Fleuri, ouderwetse schoonheid, autovrij (behalve bestemmingsverkeer) mensen kijken, lekker eten, kwalitatieve horeca
- palaceplein/Kurhausplein; kleiner maken. Sfeer: besloten, park, glooiend/relief, horeca aan het plein, winkels
- 1e en 2e lijn beter verbinden door plint Palace te slopen
- Palaceplein/Kurhausplein: jazz
- Winkels in nieuwe onderdoorgang Palace
- Theaters op plek Oranjeflats, Harstenhoekweg: studentenwoningen
- Groene allees richting Bad, verduining van Zwolsestraat/ bomen
- Gevels Zwolsestraat Zuid aanpassen
- Verkeerstunnel naar Zwarte Pad, met name voor bussen
- Pier: zakelijk/feestelijk. Vergadercentrum + hotel. Tapis Roulant
- Tram ondergronds.

Tafel 3

Tekening - ronde 1

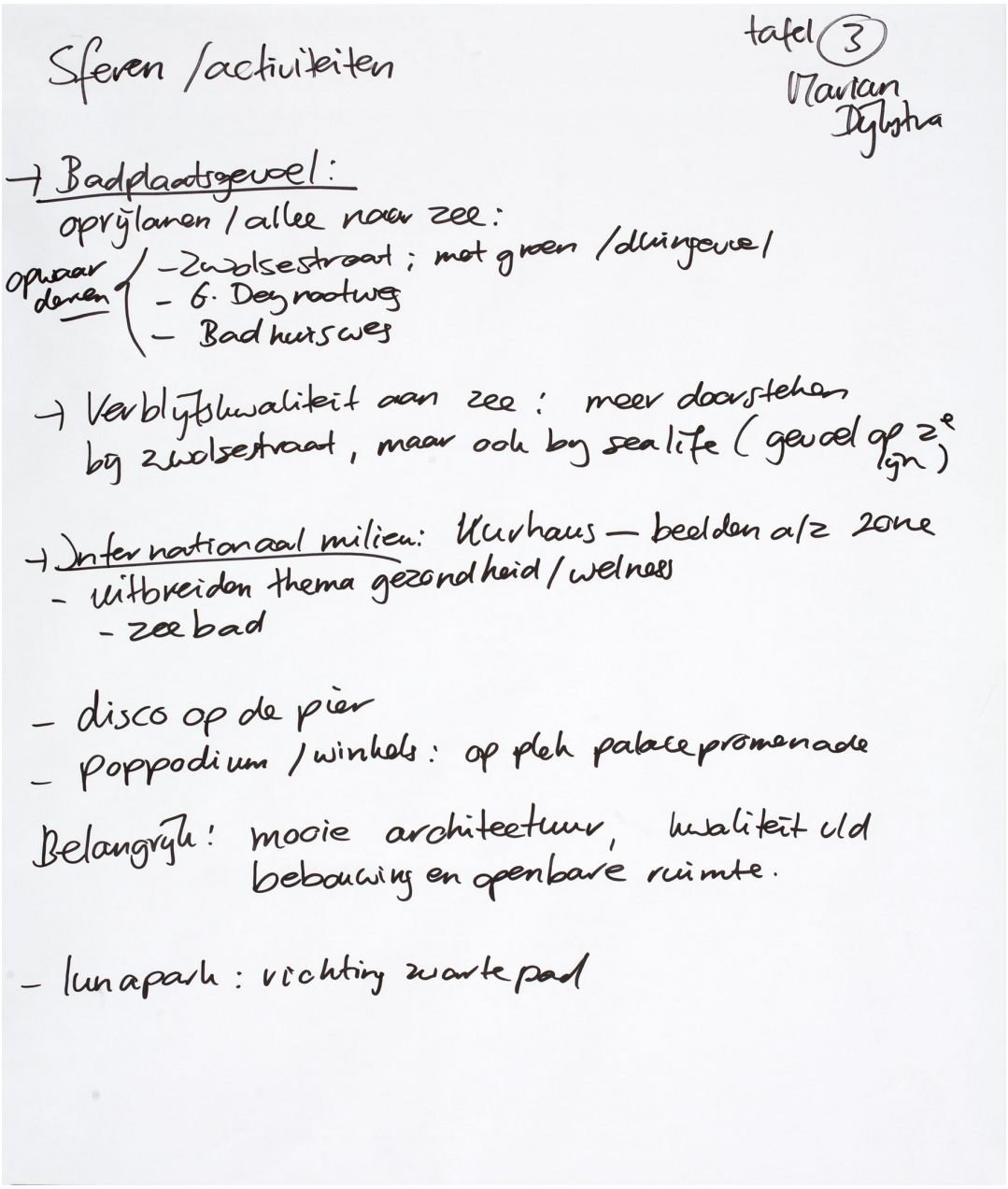

Sferen / activiteiten

tafel (3)
Marian
Dijkstra

→ Badplaatsgevoel:
oprijlanen / allee naar zee:
opvaardenen
- Zwolsestraat; met groen / duingevoel
- 6. Dagraadweg
- Badhuisweg

→ Verblijfskwaliteit aan zee: meer doorstehen bij Zwolsestraat, maar ook bij sea life (gevoel op 2e lijn)

→ Internationaal milieu: Kurhaus — beelden a/z zone
- uitbreiden thema gezondheid / welness
- zeebad

- disco op de pier
- poppodium / winkels: op plek palacepromenade

Belangrijk: mooie architectuur, kwaliteit old bebouwing en openbare ruimte.

- lunapark: richting zwarte pad

Tekening - ronde 2

Aantekeningen- ronde 2

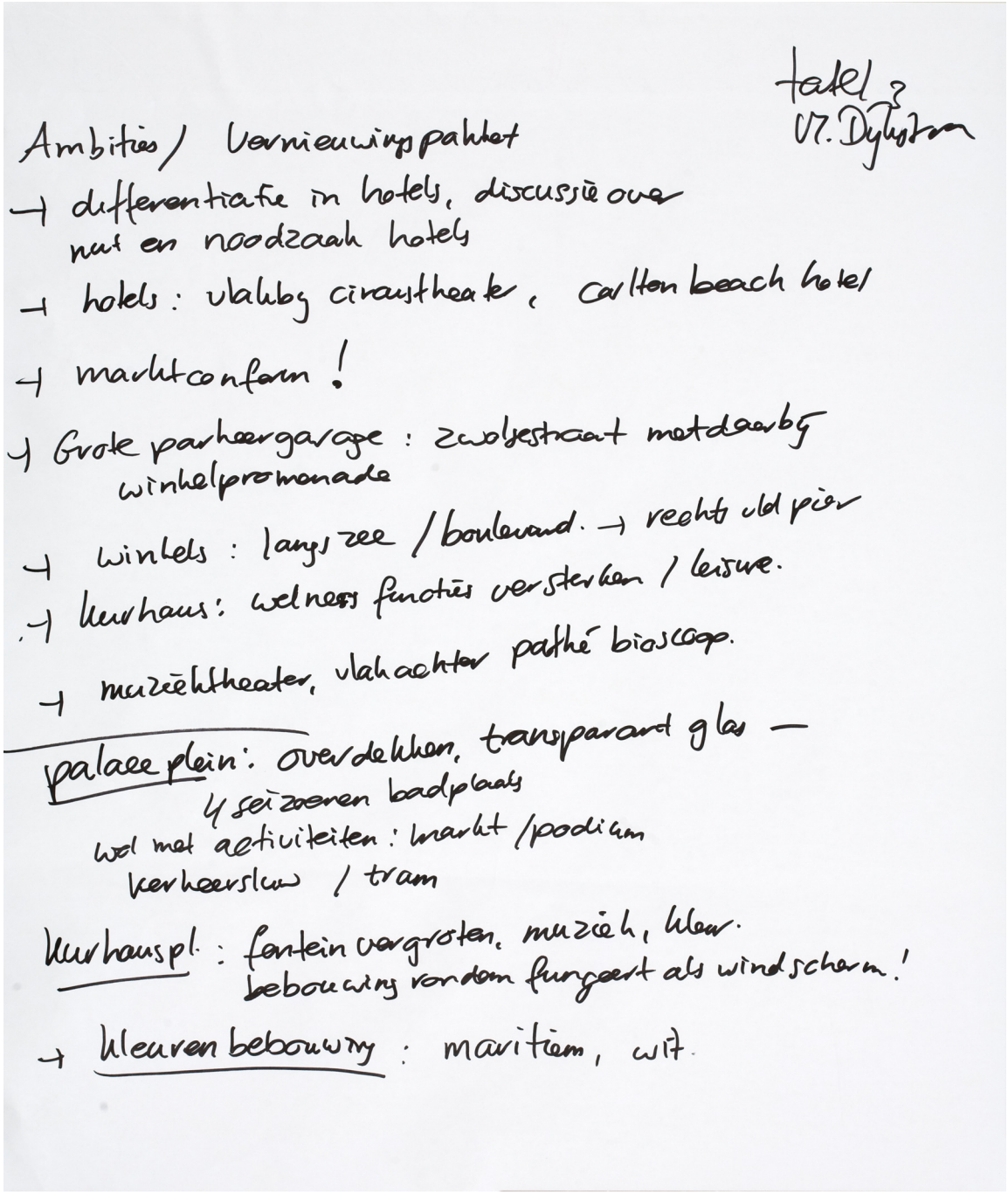

Tafel 4

Niet gebruikt

Tafel 5

Tekening - ronde 1

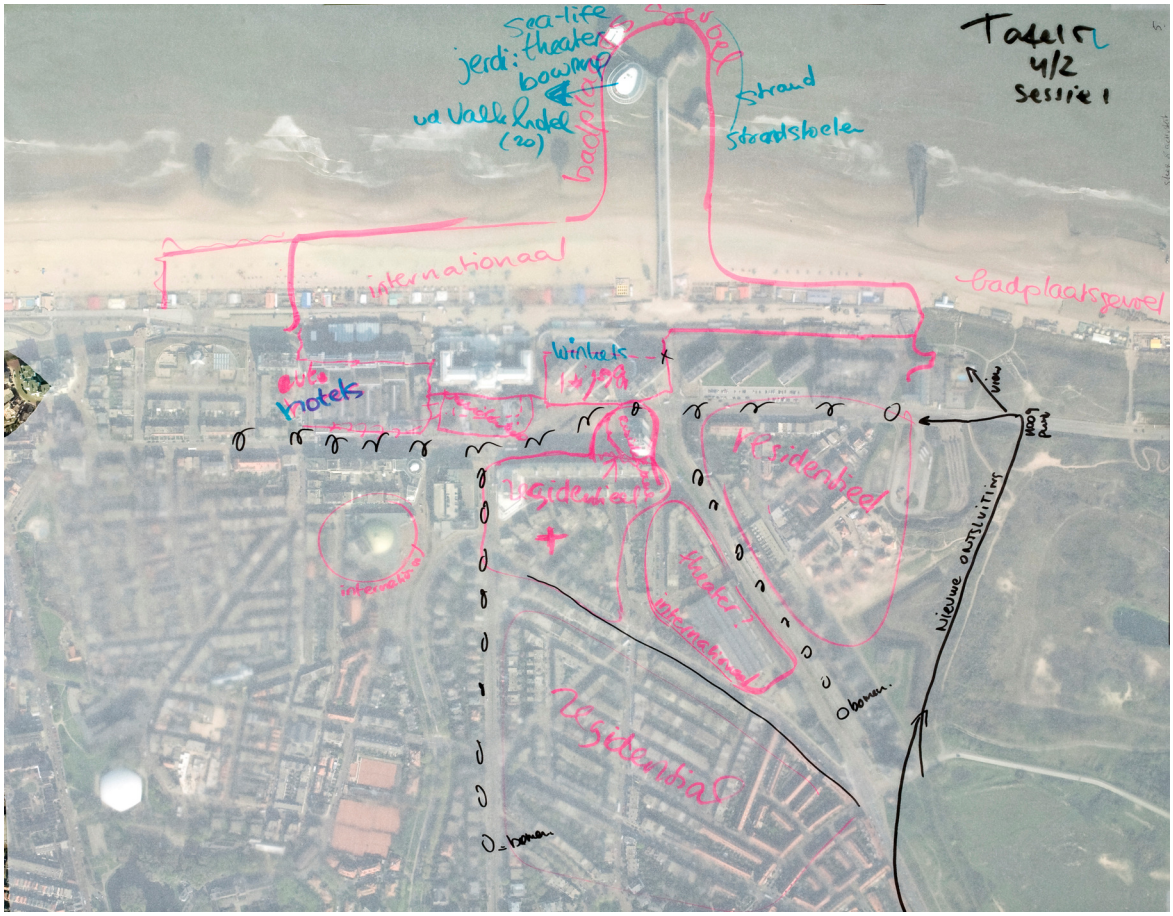

Aantekeningen - ronde 1

Pier

Tafels 4/2

5

- pier / dam → met beide zyden zand
  daardoor meer activiteiten op zand werde weg
  van boulevard daardoor voor bewoners rustiger.

- als er meer zand is dan plein voor kurhaus
  aan strand kant.

  palace plein = voor bewoners = Residentiel.

- flats voor kurhaus een kleur geven niet huidige wit

- parkeer haringkade. nieuwe ontsluiting

gele stikker:
(1) dam / pier — theater hotel sealife
(2) ophogen boulevard
(3) plein
(4) palaceplein met fontein.

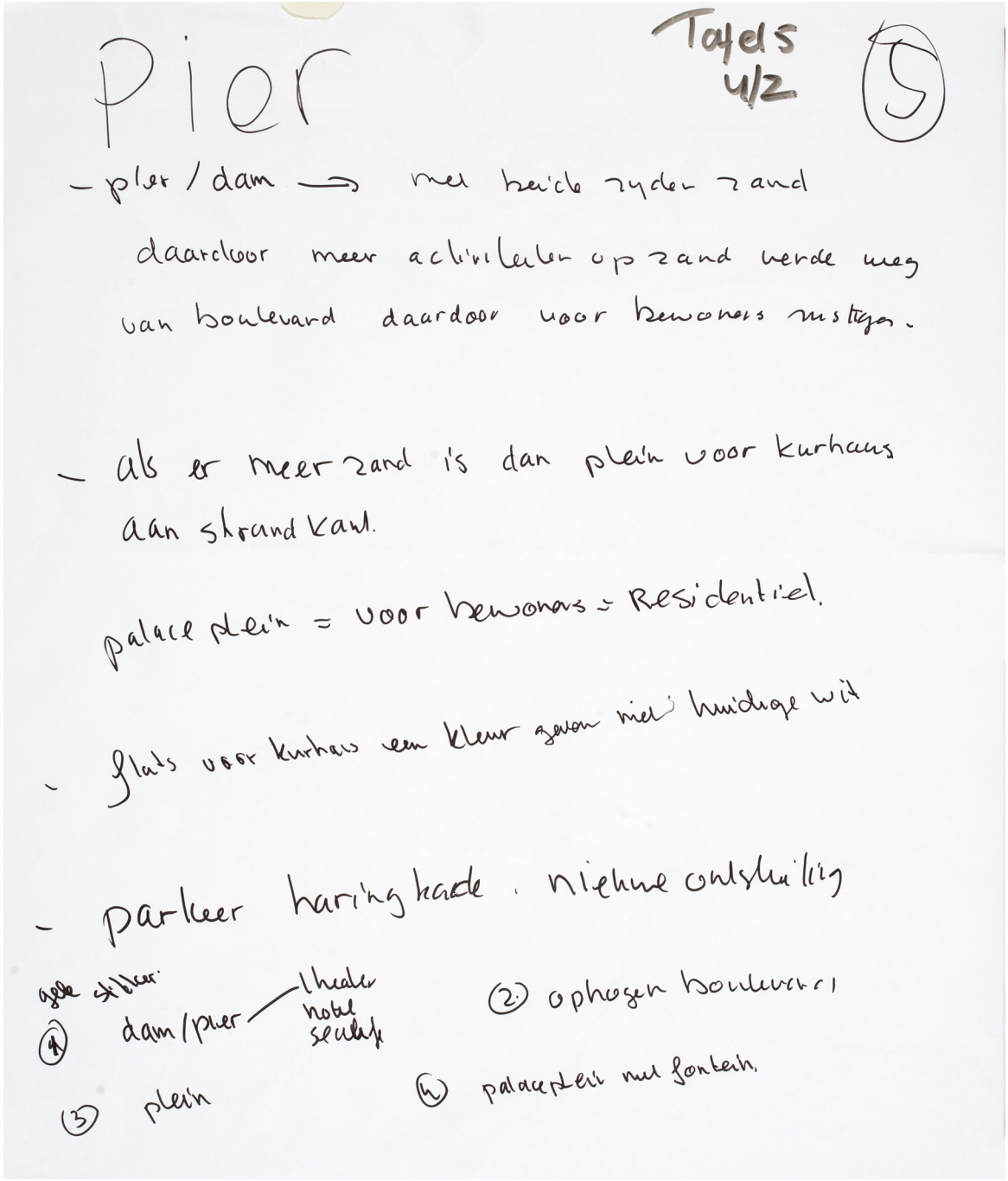

Tekening - ronde 2

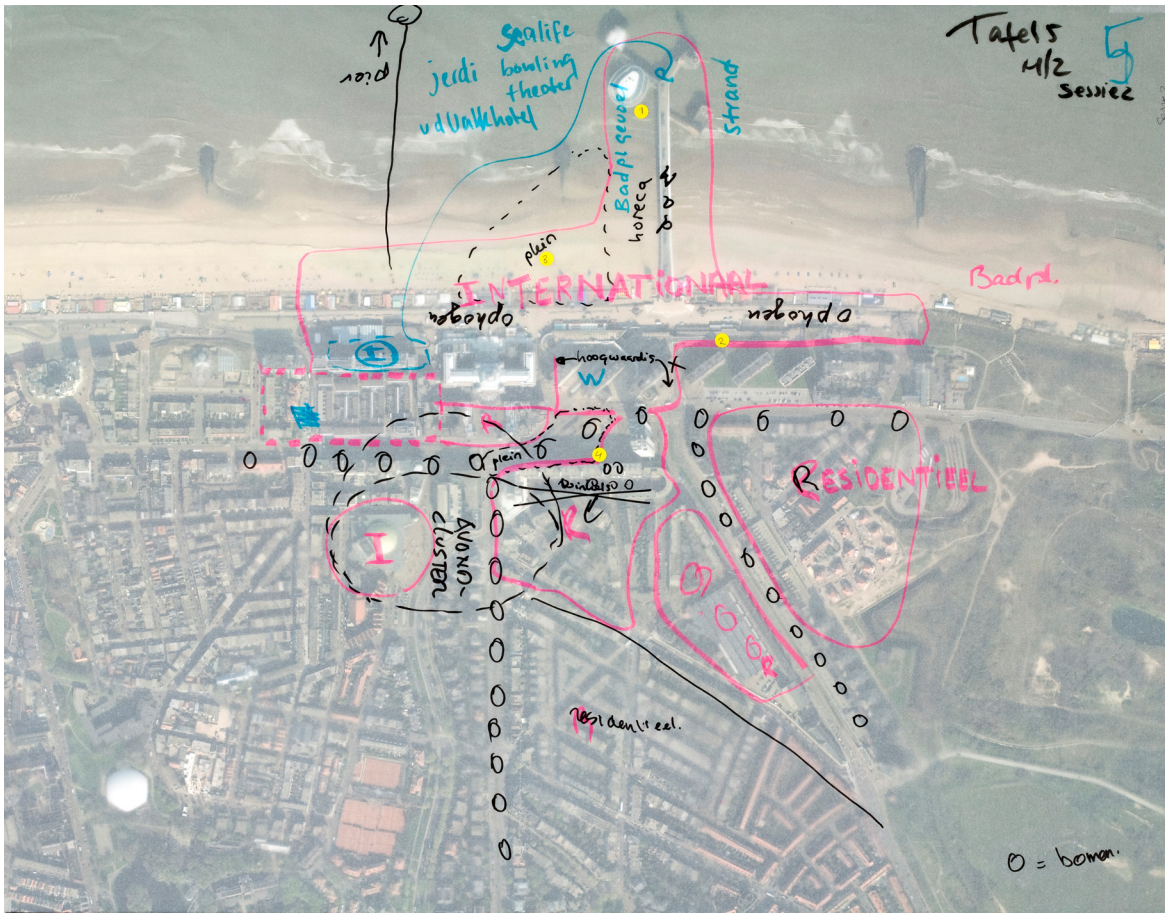

Aantekeningen - ronde 2

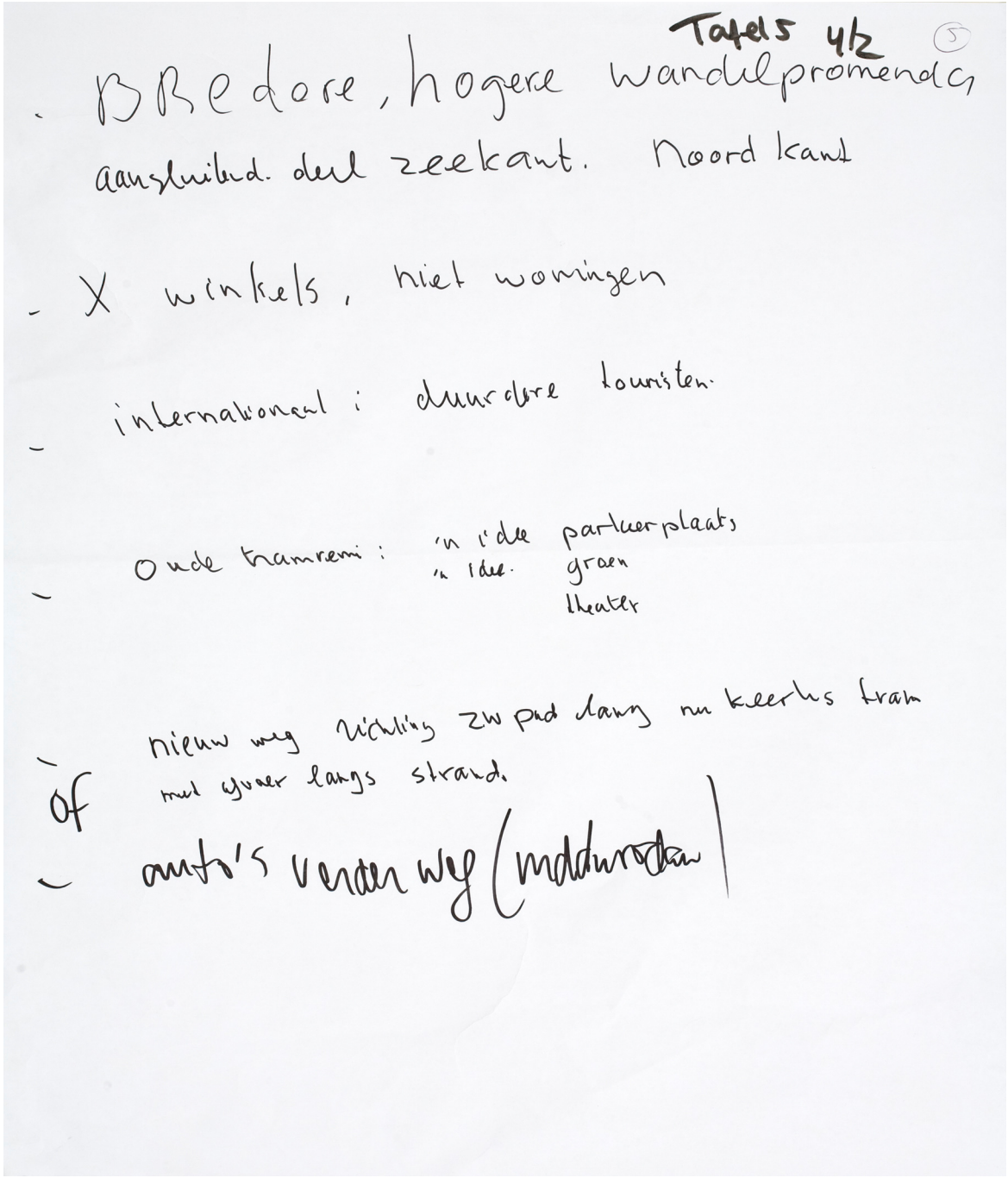

Tafel 6

Tekening - ronde 1 + 2

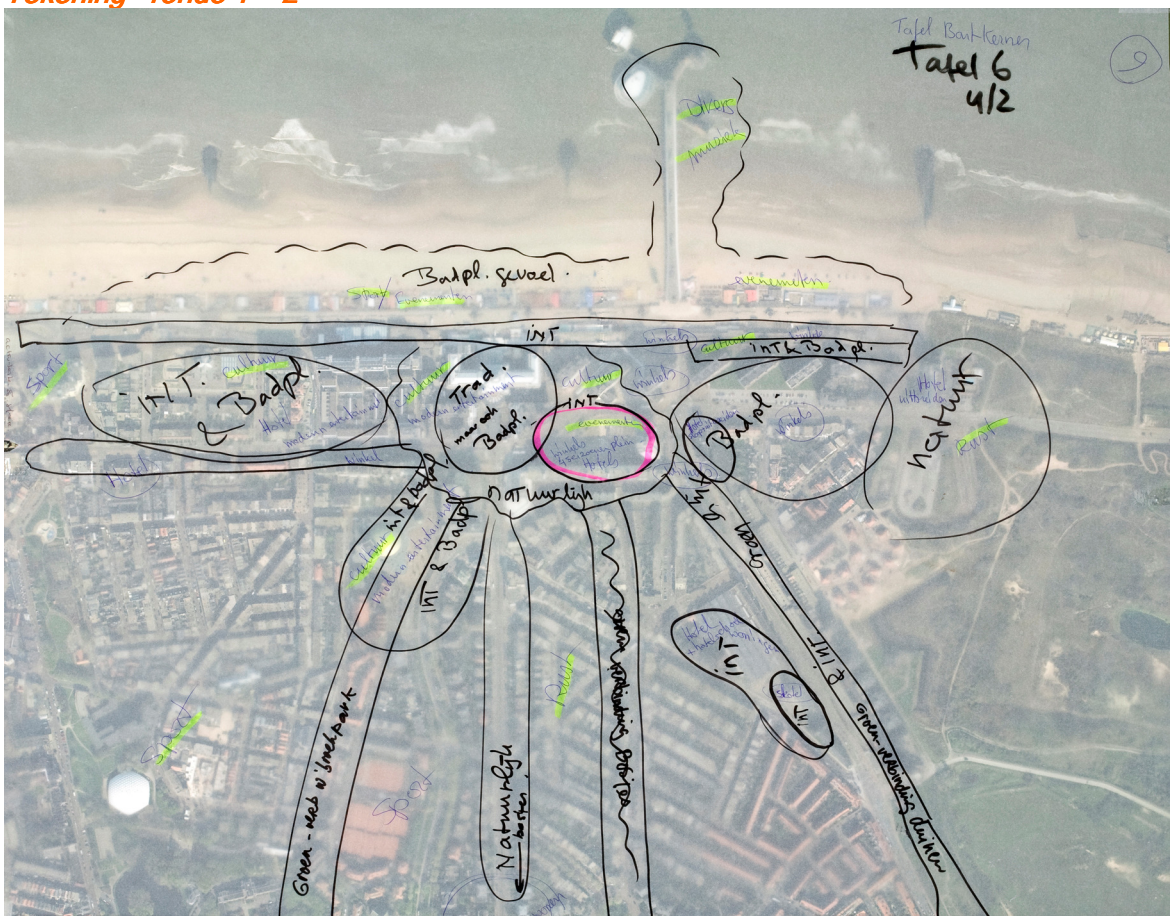

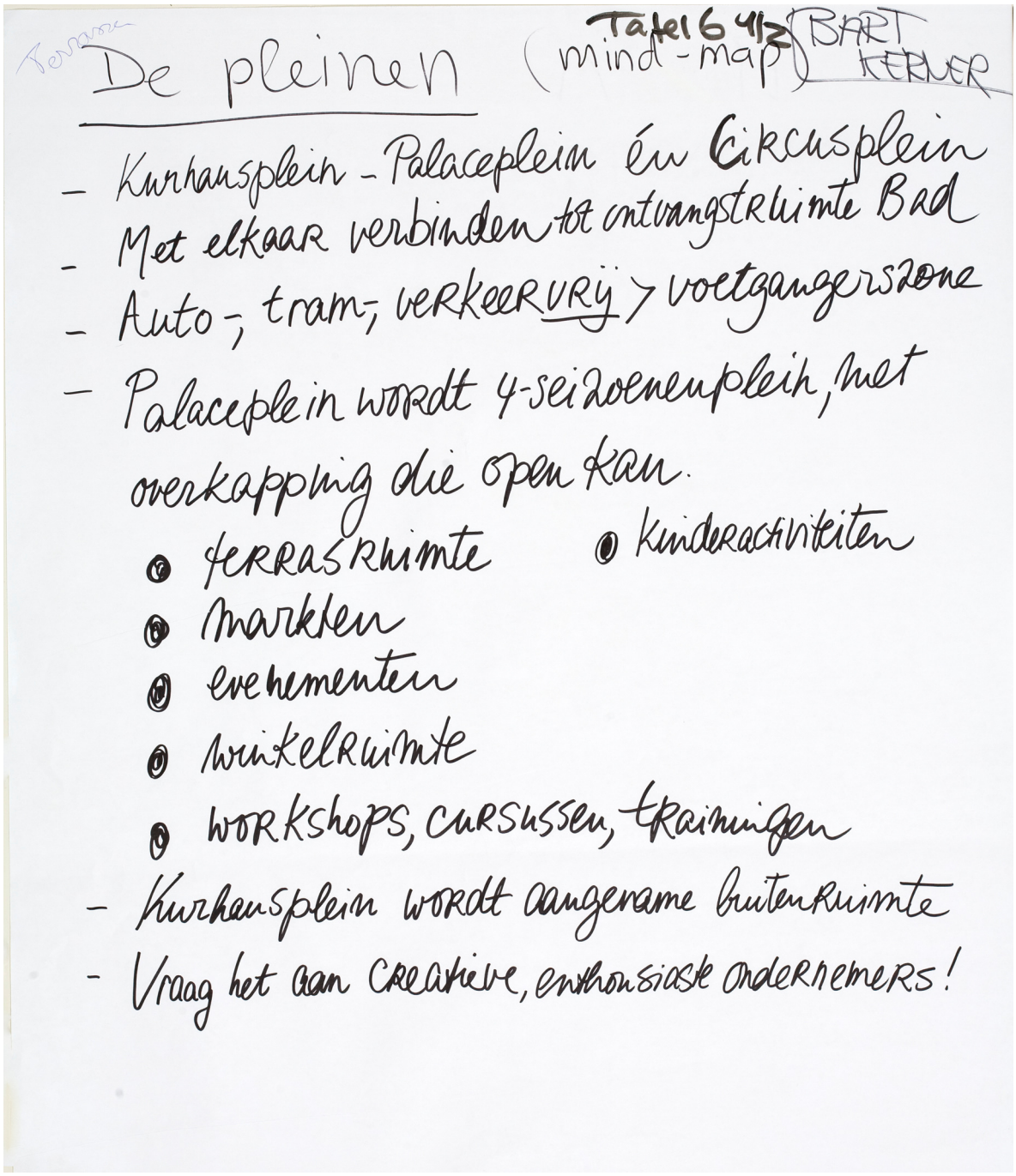

De pleinen (mind-map) Tafel 6 41z BART KERVER

- Kurhausplein - Palaceplein én Circusplein
- Met elkaar verbinden tot ontvangstruimte Bad
- Auto-, tram-, verkeervrij > voetgangerszone
- Palaceplein wordt 4-seizoenenplein, met overkapping die open kan.
  - terrasruimte
  - markten
  - evenementen
  - winkelruimte
  - workshops, cursussen, trainingen
  - kinderactiviteiten
- Kurhausplein wordt aangename buitenruimte
- Vraag het aan creatieve, enthousiaste ondernemers!

Tafel 7

Tekening - ronde 1 + 2

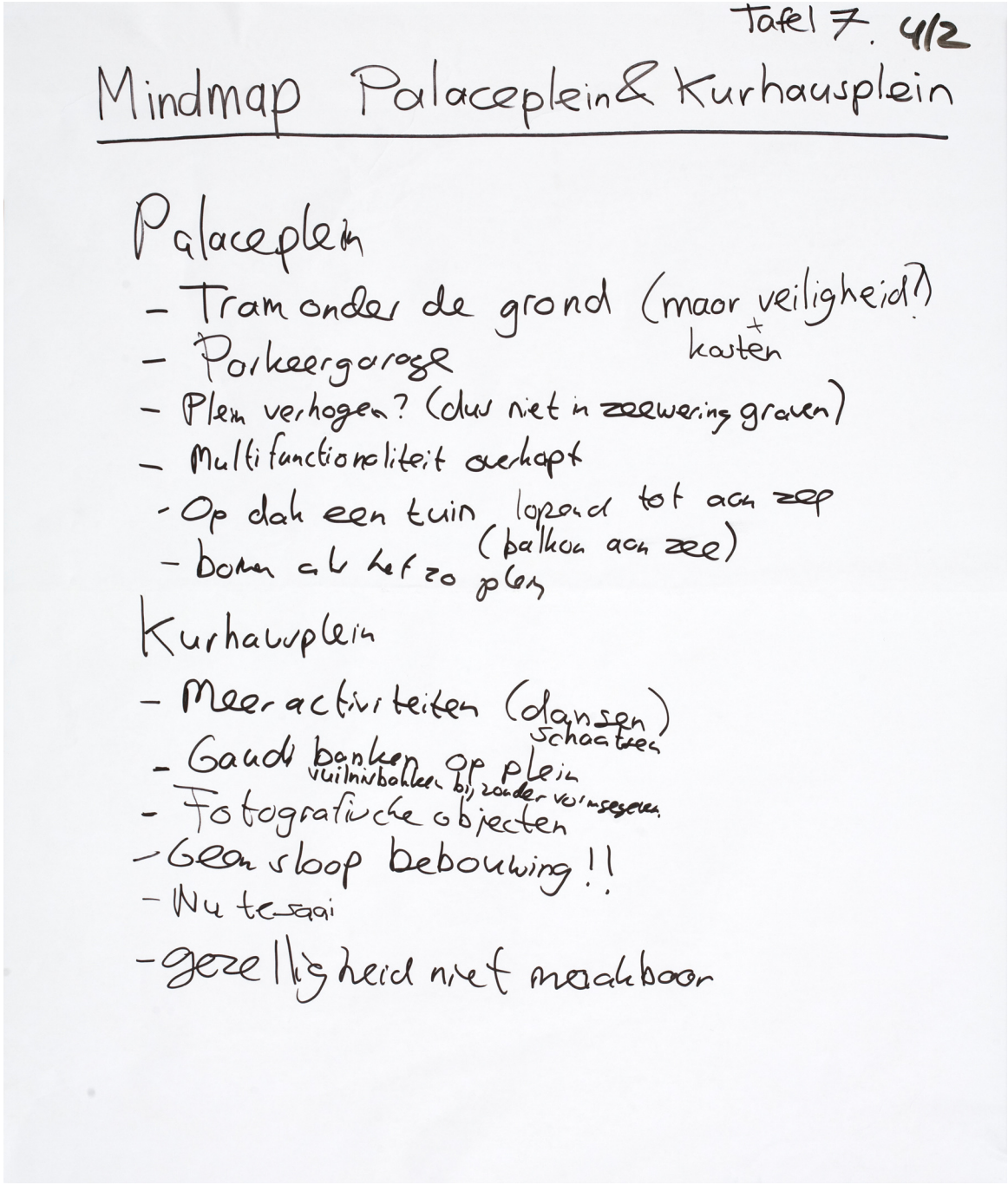

Tafel 7. 4/2

Mindmap Palaceplein & Kurhausplein

Palaceplein

- Tram onder de grond (maar veiligheid?) + kosten
- Parkeergarage
- Plein verhogen? (dus niet in zeewering graven)
- Multifunctionaliteit overkapt
- Op dak een tuin lopend tot aan zee (balkon aan zee)
- Bomen als het zo ploft

Kurhausplein

- Meer activiteiten (dansen schaatsen)
- Gaudi banken vuilnisbakken op plein bij zonder voorzieningen
- Fotografische objecten
- Geen sloop bebouwing!!
- Nu te saai
- gezelligheid niet meekrijgen

Tafel 7 4/2

Totslot:

- Wandelgebied met winkels
  goede looproute
  Auto's Zwakertract weg → wandel boulevard
  Alleen een leuk plein is niet genoeg
  om mensen te trekken
- Alleen kleinschalige max. 15. laagbouw op keerlijn
  zuidse pad. Voortzetting /stijl Hoornse Hop
- Aquadome op pier
  Willem Alexander
  - Hotel
  - welness
  - Zeeaquarium
  - Zwemmen (vlak bij hoofden)
- Pier wordt wandelhoofd Maxima
- De gouden koets shown in Scheveningen
- Winterlwin (oranjerie)
- Oranjemuseum